

DOI: 10.31866/2616-7581.8.1.2025.331196

УДК 78(477:438)"712.7""15"

РОЗКВІТ УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКОГО МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В XVI СТ.

Микола Підгорбунський

доктор мистецтвознавства, доцент;

ORCID: 0000-0002-2678-5147; e-mail: nikolauspig@gmail.com

Київський національний університет культури і мистецтв, Київ, Україна

Анотація

Мета дослідження – визначити основні чинники розквіту українсько-польського мистецтва наприкінці XV–XVI ст. та проаналізувати творчу діяльність співаків, музикантів і теоретиків цього періоду. **Методологія дослідження** ґрунтується на застосуванні історичного, джерелознавчого та мистецтвознавчого методів, які дали змогу визначити чинники й проаналізувати процес розквіту українсько-польського музичного мистецтва. Для окреслення часових характеристик досліджуваного матеріалу використано хронологічний метод. Актуальність публікації пов'язана з безупинним інтересом до процесу активної співпраці українських та польських музикантів і композиторів наприкінці XV–XVI ст. **Наукова новизна** дослідження полягає в тому, що визначено основні чинники розквіту українсько-польського мистецтва в означений період. **Висновки**. Основні чинники розквіту українсько-польського мистецтва: історико-політична ситуація; багато українців здобували музичну освіту в польських закладах; під тиском контрреформації польські співаки, композитори і теоретики знаходили притулок у маєтках українських магнатів, де співпрацювали з українцями в спільних хорових та інструментальних колективах.

Ключові слова: чотириголосна поліфонія; музичні композиції; реформаційні течії; теоретичні праці; піснеспіви

Вступ

Розквіт української та польської композиторської школи розпочався в другій половині XVI ст. Про українсько-польську музичну культуру йдеться саме тому, що в той час тісно переплелися соціально-культурні зв'язки між українцями та поляками. Відповідно, у цей період практично неможливо відділити окремо їхню творчу музичну діяльність. Значний вплив на розвиток українсько-польської музичної культури мали контрреформаційні заходи. З початком контрреформації та діяльності єзуїтів у Польщі репресії та переслідування проти інакодумців тривали з різним ступенем інтенсивності з XVI по XVIII ст. Контрреформація зосереджувалася на численних богословських суперечках

католиків з представниками реформаційних течій, однак часто-густо ці дискусії сприяли тільки поширенню протестантизму. Від богословських суперечок польські єзуїти перейшли до звинувачення представників Реформації у державній зраді, начебто вони підтримували інтереси іноземних сил, які були ворожими до Польщі. Велика кількість лютеран та кальвіністів під тиском переслідувань та судових рішень єпископських судів була змушена покинути свої місця проживання. Вони емігрували під захист українських магнатів, які на своїх землях активно підтримували реформаційний рух.

Мета

Мета статті – визначити основні чинники розквіту українсько-польського мистецтва наприкінці XV–XVI ст. та проаналізувати творчу діяльність співаків, музикантів і теоретиків у зазначений період.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Українські історики та мистецтвознавці, які займалися і продовжують займатися дослідженням розвитку культури в період Ренесансу, недостатньо приділяють увагу саме українсько-польському музичному мистецтву. Можемо тільки відзначити розвідки, присвячені навчанню українських студентів в університетах Європи у XIV–XVIII ст., які здійснив український письменник, фольклорист, музикознавець Г. Нудьга. Його праці є неоцінним внеском у дослідження української культури зазначеного періоду. О. Цалай-Якименко підготувала до друку факсимільне видання рукопису «Граматики мусікійської» М. Дилецького, до якого додала свої ґрунтовні коментарі. Дослідниця присвятила багато своїх наукових розвідок українській музичній культурі XVI–XVII ст. Польська вчена Е. Вітковська-Заремба провела більш ґрунтовні дослідження, присвячені музичній творчості теоретика та композитора Себастьяна з Фельштина.

Виклад матеріалу дослідження

Наприкінці XV – на початку XVI ст. подорожі та навчання українців за кордоном вважалися дуже важливим елементом освіти, необхідним для досягнення європейського рівня у творчому середовищі. Вони здобували освіту в європейських університетських центрах Кракова, Віттенберга, Праги, Франкфурта, Страсбурга, Відня та інших міст Європи. Значна частина випускників залишалася працювати за кордоном, серед них були теоретики та композитори, такі як Себастьян з Фельштина та Мартин Леополіта. Г. Нудьга зазначав, що тільки з Галича в різних європейських університетах вчилися понад 200 студентів. Саме у XV–XVI ст. українці віддають перевагу богословським і гуманітарним наукам. Найбільша кількість студентів з України в європейських університетах була в XVI ст. (Нудьга, 1982, с. 74).

Одним з видатних представників українсько-польської ренесансної музики був теоретик та композитор Себастьян з Фельштина (також Roxolanus

z Felsztyna; нар. 1480–1490 pp., пом. 1544–1549). Він народився в містечку Фельштині неподалік від Самбора, нині село Скелівка, Львівська область (Україна). Завдяки підтримці шляхетного роду Гербуртів, нащадки яких переїхали з Нижньої Саксонії до Польщі, Себастьян здобув ґрунтовну освіту. Після теологічних студій у Перемишлі навчався на відділі «вільних мистецтв» (*artes liberales*) в Краківській академії, де вивчав і музичне мистецтво. Є певні припущення, що або Єжи Лібан, або Генріх Фінк могли бути його вчителями. За фінансової підтримки мецената Миколи Гербурта Одновського Себастьян заснував музичну школу. Після закінчення навчання в Ягеллонському університеті він розпочав активну композиторську та педагогічну діяльність. Себастьяна з Фельштина завдяки його композиціям вважають одним з найвидатніших творців українсько-польського музичного ренесансу. Він писав переважно релігійну вокальну музику. Мотети композитора, що збереглися до наших днів, є найстарішими зразками чотириголосної поліфонії в Польщі й Україні. Його найвідоміші композиції, такі як «*Alleluja ad Rorate com prosa Ave Maria*», «*Alleluja, Felix es sacra virgo Maria*» та «*Prosa ad Rorate tempore paschali virginis Mariae laudes*», засновані на мелодіях з григоріанського хоралу із застосуванням контрапункту й техніки ноти проти ноти.

Згодом Себастьян з Фельштина став професором Ягеллонського університету. Припускають, що близько 1528 р. (з огляду на теологічну освіту) він прийняв духовний сан і провадив пастирську діяльність у Фельштині, Перемишлі та Сяноку. Водночас не поривав тісних контактів з Краковом, куди постійно приїздив для презентації та публікації своїх творів і теоретичних праць. Три композиції авторства Себастьяна з Фельштина були включені до постійного репертуару Капели Рораристів, що існувала в Кракові при королівській кафедрі на Вавелі.

У 1522 р. у Кракові Себастьян видав збірник своїх гімнів «Кілька духовних гімнів» (*Aliquot hymni ecclesiastici*), але жодна копія не збереглася (Witkowska-Zaremba, 2001). Надзвичайно вагомими в історії розвитку музично-теоретичної думки як в Польщі, так і в Україні є низка трактатів Себастьяна з Фельштина, присвячених григоріанському хоралу, проблемам багатоголосся та мензуральній нотації. До найважливіших трактатів належать: «Книга мензуральної музики» (*Opusculum musice mensuralis*. Краків, 1517 р.), «Правильний спосіб наголошення на богослужбових текстах та деякі правила для цього» (*Modus regulariter accentuandi lectiones. Matutinales prophetias necnon epistolas et euangelia*. Краків, 1518 р.), «Музичні діалоги» (*De musica dialogues*. Краків, 1536 р.), «Основоположники музики» (*De inventoribus musicae*, Краків, 1543 р.).

Особливо популярним був підручник з основ літургійного співу під назвою «Книжечка музична, знову складена паном Себастьяном, пресвітером із Фельштина. Для наставляння юнаків у співі простому чи григоріанському» (*Opusculum musice compilatum noviter per Dominum Sebastianum presbiterum de Felstin. Pro institutione adolescentum in cantu simplici seu Gregoriano*), виданий, імовірно, у 1515 р., а до 1539-го п'ять разів перевидавався. Цей підручник був призначений для навчання молоді багатоголосого співу (Reese, 1954, р. 746). Теоретичні трактати та музичні композиції Себастьяна з Фельштина мали значний вплив на творчість багатьох українських і польських композиторів, зокрема на

Мартина Леополіта, Миколая з Кракова, Христофора Борека, Вацлава з Шамотул, Мартина Вартецького, Кшиштофа Клабона, Томаша Шадека, Мартина Палігона, Валентина Гавара та багатьох інших.

Найвідомішим серед учнів Себастьяна з Фельштина був Мартин Леополіта, або Мартин зі Львова (пол. Marcin ze Lwowa, лат. Martinus Leopoldita, нар. бл. 1530, Львів – помер бл. 1589). З 1560 до 1564 рр. він був придворним музикантом короля Сигізмунда II Августа. До його обов'язків входила також і праця в славнозвісній вавельській Капелі рорантистів. Останні роки свого життя Мартин Леополіта провів у Львові, де товаришував з Іваном Тухольським, який був префектом місцевої гімназії (Ильинский & Пахульский, 1904, с. 712). Перший біограф композитора Шимон Старовольскі стверджував, що, крім своїх обов'язків при капелі, Леополіта вивчав поетику і музику в Ягеллонському університеті, де засвоїв основи композиції франко-фламандської школи. Це характерні для поліфонії інтервальні стрибки, підйоми, падіння, ритміка. Усім цим фігурам надавалося певне значення, наприклад висхідний рух ілюстрував небо, дисонансний стрибок – страждання, низький регістр – смуток. Мартин Леополіта охоче використовував ці засоби у своїх композиціях, щоб підкреслити текст твору. Маючи також поетичний талант, Леополіта склав для польської римсько-католицької церкви збірку «Церковний рік» (*Rok koscielny*), зробивши при цьому багато покращень у текстах пісень, на які писав музику. Його «Церковний рік» одночасно прийняли всі єпархії Польщі (Ильинский & Пахульский, 1904, с. 712).

Мартина Леополіту вважають одним з найяскравіших представників українсько-польської ренесансної музичної культури. У його творчості синтезувалися традиції, які заклав його вчитель Себастьян з Фельштина, та здобутки нідерландської поліфонічної школи, італійської та французької музики. Безсумнівно, його музика, як і творчість його вчителя Себастьяна з Фельштина, впливала на становлення української багатоголосі музики.

З творчої спадщини Мартина Леополіта збереглася п'ятиголосна «Великодня меса» (*Missa Paschalis*), у якій композитор використовував мотиви, узяті з чотирьох старопольських великодніх пісень, написаних на основі григоріанського хоралу: «Христос Господь воскрес», «Господь Христос воскрес із мертвих», «Сьогодні наш щасливий день», «Христос воскрес». Також збереглися його п'ятиголосні мотети: «*Cibavit eos es addipe frumenti*», «*Mihi autem nimis honorati*», «*Resurgente Christo Domino*», «*Spiritus Domini replevit orbem terrarum*». Ці чотири мотети збереглися в органній версії без тексту. П'ятий мотет «*In hortum meum*» знайшли в 1971 р. У ньому з п'яти партій збереглися тільки дві (Michalski et al., 1984).

Значний вплив на розвиток українсько-польської музичної культури в цей період мали контрреформаційні заходи. З початком контрреформації та діяльності єзуїтів у Польщі репресії та переслідування проти інакодумців тривали з різним ступенем інтенсивності з XVI по XVIII ст. Контрреформація зосереджувалася на численних богословських суперечках католиків з представниками реформаційних течій, однак часто-густо ці дискусії сприяли тільки поширенню протестантизму. Першим правовим актом, що забороняв розповсюдження Реформації в Польщі, був Торунський указ 1520 р., за яким католицька церква здійснила низку дій, спрямованих на обмеження релігійної свободи. Від бого-

словських суперечок польські єзуїти перейшли до звинувачення представників Реформації в державній зраді, начебто вони підтримували інтереси іноземних сил, ворожих до Польщі (Tazbir, 1996). Проводили суди, на яких обвинувачених інакодумців засуджували до смерті; католицьке духовенство організовувало заворушення та напади, підбурюючи натовпи вірних католиків проти інакодумців. Велика кількість лютеран та кальвіністів під тиском переслідувань і судових рішень єпископських судів була змушена покинути свої місця проживання. Значна частина польської інтелігенції втікала під захист українських магнатів, які на своїх землях активно підтримували реформаційний рух.

Вацлав з Шамотул (пол. *Wacław z Szamotuł*, 1526 або 1529–1567, або 1568), польський поет і композитор, є одним з численної когорти поляків, який, захопившись протестантськими ідеями, був змушений через переслідування на релігійному ґрунті переїхати у Вільно. Його музична діяльність тісно пов'язана з Україною. Освіту він здобув у Академії Любранського в Познані та в краківському Ягеллонському університеті. Вацлав був учнем відомого теоретика, педагога і композитора Себастьяна з Фельштина. У 1550 р. Вацлав з Шамотул зблизився з протестантськими колами, установивши дружбу з композитором Кипріаном Базиликом і поетом Анджеєм Тжецьєським.

З 1555 р. він працював у Вільно при дворі Радзивілла Чорного, великого канцлера литовського Великого князівства Литовського, віленського воєводи, який був головою литовських кальвіністів у Вільно. Збереглося посилення про перебування Вацлава у Радзивілла Чорного. Це запис на титульній сторінці збірника, надрукованого у Брест-Литовську. На жаль, ця книга втрачена, за винятком кількох сторінок, які збереглися в копії. Вацлав з Шамотул писав музичні композиції головним чином на латинські тексти, а в період близькості до кальвіністів – на польські. Характер музичних творів композитора докорінно змінився – замість вишуканих латинських мотетів він почав писати прості релігійні пісні з польськими текстами.

Більшість творів Вацлава із Шамотул написані для хору а капела. Музичні твори Вацлава видано за його життя в Кракові, Нюрнберзі та Кенігсберзі, але більшість втрачено. Мотети Вацлава з Шамотул – це чотириголосні композиції з релігійним змістом: «Тепер я знаю правду» (*Nunc scio uere*), «В тебе, Господи, я сподівався» (*In te Domine speravi*), потім «Я добрий пастир» (*Ego sum pastor bonus*). Два його останні мотети надруковано в Нюрнберзі (1554 та 1564 рр. відповідно). Ці мотети написані в традиціях франко-фламандської поліфонічної школи і є одним з найвищих досягнень музичного мистецтва XVI ст. У 1553 р. вийшов друком монументальний цикл голосін та пристрастей, надрукований у Кракові – «*Lamentationes et Exclamationes passionum*». З цього циклу збереглося лише декілька творів. Свої композиції він підписував ініціалами VS (*Venceslaus Samotuliensis*) або WS. Саме за такими позначеннями можна ідентифікувати його твори (Szwejkowska & Szwejkowski, 1964).

Активним учасником протестантського руху був польський учений, поет і композитор Кипріан Базилик, відомий як Кипріан із Серадза (лат. *Ciprianus Siradiensis*; бл. 1535–1591 рр.). Він здобув освіту в Краківській академії. Примкнувши до кальвінізму й тікаючи від переслідувань з боку католицької церкви,

Кипріан Базилик переїжджає в резиденцію Миколи Чорного Радзивілла, який спонсорував кальвіністський рух у Вільно. У 1558 р. Кипріан став композитором і поетом при дворі великого канцлера разом з Вацлавом із Шамотул, який уже там працював. Широко використовували псалми Кипріана та гімни в протестантських службах церков Великого князівства Литовського. Через деякий час Кипріан Базилик почав працювати перекладачем кальвіністських видань на замовлення князя Миколи Чорного Радзивілла. Він керував друком та публікацією Берестейської Біблії в 1563 р. Це був перший польський переклад Біблії безпосередньо з мов оригіналу, що охоплює весь Старий та Новий Заповіт. На той час одним з пріоритетів кожної протестантської гілки було бажання мати власну друкарню та видавати збірники піснеспівів для проведення богослужінь. За деякими даними, Кипріан Базилик одружився з краківською городянкою, дочкою Станіслава Лерма, і оселився в Брест-Литовську. У цьому місті з 1564 р. по 1570 р. він керував друкарнею Радзивіллів.

Відомі його переклади з латини на польську мову, зокрема праця «Історія жорстокого переслідування Божої церкви» (*Historja prześladowania kościoła Bożego*, 1567 р.). Він також переклав польською мовою чотири з п'яти латинських книг Анджея Фрича Моджевського, «*De Republica emendanda*» («*De moribus*», «*De legibus*», «*De bello*», «*De schola*») і опублікував їх під назвою «Про вдосконалення Республіки Польща: про звичаї, статут, війну, школу» у 1577 р. (*O porządnie Rzeczypospolitej: O obyczajach, O statucie, O wojnie, O szkole*). Здійснив переклад книги Ніколи Олаха (*Nicolaus Olahus*) «Історія Атілли, короля угорського з латинської мови на польську перекладена», Краків, 1574 р. (*Historia spraw Atyle, króla węgierskiego, z łacińskiego języka na polski przełożona*). До нашого часу збереглося понад десять польських пісень і псалмів для акапельного хору, усі пісні розписані для чотириголосого хору. Ціла низка одноголосних гімнів збереглася в його Брестському Канціоналі (1563 р.).

Розвиток багатоголосої музики в Україні сприяв і зростанню композиторської творчості. На жаль, до наших часів майже не збереглися твори тогочасних композиторів, але є списки їхніх творів та прізвищ. Низку імен композиторів збережено також у переліку партесних рукописів Львівського братства, але самі рукописи втрачені в першій половині ХХ ст. Список Львівського братства «Реєстр нотових тетрадей з 1697 р.» подає 267 творів та деяку кількість прізвищ українських композиторів, таких як М. Дилецький, М. Гавалевич, Є. Завадовський, І. Колядчин, Бишовський, В. Пикулинський, Лаконик. Також у львівській колекції є згадки про кількох невідомих творів таких українських композиторів, як С. Пекалицький та М. Дилецький.

Другий подібний «реєстр» польською мовою з 1627 р. нараховує 398 композицій і називає самих авторів. У списку творів є Служби Божі числом 51 (у тому числі 1 «преждеосвященна», 1 «погребова»), 64 причасних стихів, 151 концерт, 8 – «Милость мира», 1 – «Тебе поем», 5 Задостойників, 1 – «Достойно єсть», 1 – «Єлице во Христа». Меншим числом представлені Утрені й Вечірні (10 Вечірніх, 33 канони, у тому числі по кілька різдвяних і великодніх), 8 стихир, 5 возвеличань, 4 славословій, 3 тропарі, по 1 – «Хваліте Господа з небес», «От юности моя», 6 «погребів», 3 тропарі, 1 процесія, 2 Надгробних риданій, пісні Мойсееві.

Записи подають доволі докладно склад хору, наприклад: 1 твір на 18 голосів, 8 – на 12, 9 – на 9, 120 – на 8, 4 – на 7, 21 – на 6, 50 – на 5, 58 – на 4 і 91 – на 3. Про музичну цінність партесних творів того часу дослідник церковного співу С. Смоленський пише: «... вони незначні за задумом, але іноді свідчать про велику техніку й добре ознайомлення з хоровими ефектами. В деяких місцях ті композиції досить шумливі, мають в собі досить пустих імітацій..., [але] іноді відчувається в них справжнє натхнення» (Смоленский, 1899).

У трактаті М. Дилецького «Грамматика музыкальна» подано імена деяких майстрів співу та композиторів, які писали музику для грецького обряду: старого автора Зюзку, Івана (Йоана) Календу, Єлисея Законника і Замаревича. Є згадка про Мартина Мільчевського як автора «латинських» концертів. М. Дилецький згадує Серапіона Замаревича, називаючи його вправним майстром у різних видах концертного багатоголосся. Дослідниця О. Цалай-Якименко робить припущення, що старий автор Зюзка був автором «Пісень Мойсейових» для п'яти голосів, які трапляються у двох комплектах поголосників з бібліотеки Львівського братства за Реєстром 1697 р., і зазначає, що під прізвиськом Зюзка міг бути Лаврентій Зизаній, який творив наприкінці XVI – у першій чверті XVII ст. (Цалай-Якименко, 1974).

Висновки

76

Розквіт української та польської композиторської школи розпочався в другій половині XVI ст. Основні чинники розквіту українсько-польського мистецтва: по-перше, історико-політична ситуація (частина українських земель входила спочатку до Королівства Польського, а потім до Речі Посполитої); по-друге, багато українців, а саме співаків, композиторів, теоретиків, після навчання в Краківському університеті та інших польських закладах освіти ставали католиками і видавали свої твори латиною; по-третє, під тиском контрреформації польські філософи, письменники, співаки, композитори і теоретики знаходили притулок у маєтках українських магнатів; по-четверте, українські та польські співаки і композитори співпрацювали в спільних хорових та інструментальних колективах як на українських, так і на польських теренах.

Запропоноване дослідження має перспективи розвитку: недостатньо з'ясованою лишається низка питань, пов'язаних з музичною діяльністю музикантів, композиторів і теоретиків, які працювали на українських теренах наприкінці XV–XVI ст.

Список бібліографічних посилань

- Ильинский, А., & Пахульский, Г. (Ред.). (1904). *Биографии композиторовъ съ IV–XX вековъ*. Издание К. А. Дурново.
- Нудьга, Г. А. (1982). Перші магістри і доктори: українські студенти в університетах Європи XIV–XVIII ст. *Жовтень*, 3, 74.
- Смоленский, С. В. (1899). О собрании русских древнепевческих рукописей в Московском Синодальном училище. *Русская Музыкальная Газета*, 3.

- Цалай-Якименко, О. С. (1974). Київська нотація як релятивна система (за рукописами XVI–XVII століть). *Українське музикознавство*, 9, 197–224.
- Michalski, G., Obniska, E., Swolkień, H., & Waldorff, J. (1984). *Dzieje muzyki polskie* (2nd ed.). Interpres.
- Reese, G. (1954). *Music in the Renaissance*. W. W. Norton & Co.
- Szweykowska A., & Szweykowski, Z. M. (1964). Wacław z Szamotuł – renesansowy muzyk i poeta. Szkic biograficzny. *Muzyka*, 1–2, 2–28.
- Tazbir, J. (1996). *Reformacja – kontrreformacja – tolerancja*. Dolnośląskie.
- Witkowska-Zaremba, E. (2001, January 20). Sebastian z Felsztyna. In *Grove Music Online*. <http://www.oxfordmusiconline.com/subscriber/article/grove/music/25287>

References

- Il'inskii, A., & Pakhul'skii, G. (Eds.). (1904). *Biografii kompozitorov s" IV–XX vekov* [Biographies of composers from the 4th to the 20th centuries]. Izdanie K. A. Durnovo [in Russian].
- Michalski, G., Obniska, E., Swolkień, H., & Waldorff, J. (1984). *Dzieje muzyki polskie* [History of Polish music] (2nd ed.). Interpres [in Polish].
- Nudha, H. A. (1982). Pershi mahistry i doktory: ukraïnski studenty v universytetakh Yevropy XIV–XVIII st. [The first masters and doctors: Ukrainian students in European universities of the 14th–18th centuries]. *Zhovten*, 3, 74 [in Ukrainian].
- Reese, G. (1954). *Music in the Renaissance*. W. W. Norton & Co [in English].
- Szweykowska, A., & Szweykowski, Z. M. (1964). Wacław z Szamotuł – renesansowy muzyk i poeta. Szkic biograficzny [Wacław of Szamotuły – Renaissance musician and poet. Biographical sketch]. *Muzyka*, 1–2, 2–28 [in Polish].
- Tazbir, J. (1996). *Reformacja – kontrreformacja – tolerancja* [Reformation – Counter-Reformation – Tolerance]. Dolnośląskie [in Polish].
- Tsalai-Yakymenko, O. S. (1974). Kyivska notatsiia yak reliatyvna systema (za rukopysamy XVI–XVII stolit) [Kyiv notation as a relative system (based on manuscripts of the 16th–17th centuries)]. *Ukrainske muzykoznavstvo*, 9, 197–224 [in Ukrainian].
- Witkowska-Zaremba, E. (2001, January 20). Sebastian z Felsztyna. In *Grove Music Online*. <http://www.oxfordmusiconline.com/subscriber/article/grove/music/25287> [in English].

PRIDE OF UKRAINIAN-POLISH MUSICAL ART IN THE 16th CENTURY

Mykola Pidhorbunskyi

Doctor of Art History, Associate Professor;

ORCID: 0000-0002-2678-5147; e-mail: nikolauspig@gmail.com

Kyiv National University of Culture and Arts, Kyiv, Ukraine

Abstract

The purpose of the research is to determine main factors of the pride of Ukrainian-Polish art at the end of the 15th–16th centuries, as well as to analyse the creative activity of singers, musicians and theorists of this time. **The research methodology** grounds on the application of historical, source-based and art-historical methods, which make it possible to identify factors and analyse the process of the heyday of Ukrainian-Polish musical art. To outline time characteristics of the studied material, a chronological method is used. The relevance of the publication is connected with the constant interest in the process of active cooperation of Ukrainian and Polish musicians and composers at the end of the 15th–16th centuries. **The scientific novelty** of this study lies in the fact that the main factors of the pride of Ukrainian-Polish art in the specified time period are identified. **Conclusions.** The main factors of the flourishing of Ukrainian-Polish art are the following: historical and political situation; many Ukrainians got musical education in Polish institutions; under the pressure of the counter-reformation, Polish singers, composers and theorists found refuge in estates of Ukrainian magnates, where they collaborated with Ukrainians in joint choral and instrumental bands.

Keywords: four-voice polyphony; musical compositions; reformation movements; theoretical works; chants

Надійшла: 03.02.2025; Прийнято: 21.04.2025;
Статтю вперше опубліковано онлайн: 30.05.2025

